

Bart De Wever eindelijk premier: meer Bolkestein dan Wilders

Door [Pieter de Jonge](#) - 4 februari 2025
Geplaatst in [Bart de Wever](#) - [België](#)

België heeft een nieuwe regering en Bart De Wever, tot nu toe in Nederland vooral bekend als burgemeester van Antwerpen – is voor het eerst premier. De centrumrechtse regering-De Wever heeft 15 ministers, geen staatssecretarissen en is in omvang de kleinste sinds 1958. Bart De Wever is de eerste Vlaams-nationalist die Belgisch premier wordt.

Historische verkiezingsuitslag

Voor Belgische begrippen duurde formatie kort, slechts zeven maanden. Op 9 juni 2024 werden federale, regionale en Europese verkiezingen gehouden. Zestig procent van de Belgen is Nederlandstalig, de grootste partij in Vlaanderen wordt doorgaans grootste in België. Die partij krijgt het initiatiefrecht bij de federale én de Vlaamse formatie. Lang werd Vlaams Belang als grootste gepeild, maar uiteindelijk bleef de N-VA van De Wever hen voor.

De uitslag van juni was historisch, omdat de linkse deelstaat Wallonië voor het eerst [een rechtse regering](#) kreeg. De grote winnaars bij de Franstalige partijen, de liberale MR en centrumpartij *Les Engagés* (voorheen christendemocratisch), vormden een economisch liberale regering. De *Parti socialiste* (PS), traditioneel grootste regeringspartij in de deelstaten Wallonië en Brussel, bleef tweede, maar koos vanwege zetelverlies voor de oppositie.

In Vlaanderen kregen N-VA en Vlaams Belang samen precies de helft van het aantal zetels. Nog voor de verkiezingen sloot De Wever Vlaams belang uit als coalitiepartner. In plaats daarvan kreeg

Bart De Wever eindelijk premier: meer Bolkestein dan Wilders

Vlaanderen een centrumregering met de andere grote winnaar, het sociaaldemocratische Vooruit en het christendemocratische cd&v.

Formatie

Deze vijf partijen vormen nu de Belgische regering. Met zeven maanden verliep de formatie voor Belgische begrippen vlot. Afgelopen augustus lag een akkoord op tafel dat weinig verschilde van het uiteindelijke regeerakkoord.

Door corona en de Russische inval van Oekraïne moest de vorige Belgische regering meer geld uitgeven, terwijl er al begrotingstekort was. De Europese Commissie heeft België al berispt omdat het niet voldoet aan de begrotingsregels. Vermoed wordt dat de Waalse PS ook voor de oppositie koos om niet te hoeven bezuinigen op sociale zekerheid.

In het regeerakkoord doen links en rechts allebei water bij de wijn. In ruil voor pensioenmaatregelen en inperking van de werkloosheidsuitkering tot maximaal twee jaar komt er een belasting op financiële transacties.

Een reden waarom de formatie zolang duurde: de Waalse MR-leider Georges-Louis Bouchez. Met zijn uitgesproken klassiek-liberale koers maakte hij MR grootste Franstalige partij. In de vorige regering coalitie bleek Bouchez niet collegiaal. Hij bewaakte partijstandpunten niet door overleg achter de schermen, maar door 'op zijn Wilders' publiekelijk eisen te stellen in (sociale) media. In de vorige regering spaarde hij zelfs zijn 'zusterpartij', de Vlaamse liberalen niet - die de premier leverden. Bouchez wordt geen minister, premier De Wever kan net als de vorige premier commentaar vanaf de zijlijn verwachten.

N-VA

De Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA) van De Wever werd in 2001 opgericht als opvolger van de Volksunie (1954-2001). N-VA is zowel Vlaams-nationalistisch als liberaal-conservatief. Vanaf het begin schermde ze zich af van de andere Vlaams-nationalistische partij, het extreemrechtse Vlaams Blok van Filip Dewinter, in 2004 omgevormd tot Vlaams Belang.

Vlamingen stemmen rechts, Walen links. Tot 1999 waren de christendemocraten de grootste Vlaamse partij. Het daaropvolgende decennium verloren zowel christendemocraten als liberalen, om verschillende redenen, hun geloofwaardigheid als partij voor centrumrechtse kiezers. Ondank een moeizame start (1 Kamerlid na de eerste verkiezingsdeelname in 2003) wist N-VA vanaf 2007 die stemmen binnen te halen: sinds 2004 ononderbroken in de Vlaamse regering, vanaf 2014 als grootste partij.

Bart De Wever eindelijk premier: meer Bolkestein dan Wilders

Eerder Bolkestein dan Fortuyn

Een partij rechts van liberalen en christendemocraten – menig Nederlander zal De Wever vergelijken met Pim Fortuyn of Geert Wilders. Voor zover De Wever vergeleken kan worden met een Nederlandse politicus, dan misschien Frits Bolkestein. Allebei zowel intellectueel als politiek begaafd. Ze combineerden economisch klassiek-liberalisme met cultureel conservatisme. Ze voegden nieuwe ideeën toe aan een bestaande partij. Hun opvattingen over Europese eenwording en over migratie en integratie zijn vergelijkbaar.

Een verschil. De VVD dankte veel van Bolkesteins opvattingen af na zijn leiderschap. De Wever legde de ideologische basis voor N-VA. De Wever was medewerker van de eerste partijleider, voor hij in 2004 zelf leider werd.

Net als Mark Rutte won De Wever vijf landelijke verkiezingen, waarvan vier als grootste partij. Rutte werd vier keer premier, terwijl N-VA twee keer in de oppositie bleef en 2014-2018 geen premier leverde. Rutte gaf makkelijk standpunten op, maar kon met iedereen opschieten. De Wever was principiëler, maar heeft geen vrienden bij andere partijen.

‘Van zelfbestuur naar rechts bestuur’

Ooit noemde De Wever België een ‘mislukte natie’. De ironie dat hij als Vlaams-nationalist België gaat leiden ontgaat hem niet, ‘droog water’. Premier worden noemt hij ‘een keus van het verstand, het hart blijft in Antwerpen’.

De combinatie van Vlaams-nationalisme met sociaaleconomische rechtse standpunten maakte N-VA grootste partij, maar heeft ook een nadeel: wie om economische redenen N-VA stemt hoeft geen Vlaams-nationalist te zijn en andersom. Wie de N-VA volgde, kon merken dat de afgelopen tien jaar het rechtse economische beleid zwaarder ging wegen. Misschien omdat de partijleider burgemeester was van havenstad Antwerpen, grootste stad van Vlaanderen en economisch gezien de tweede stad van België?

Wat N-VA voor onmogelijk hield gebeurde afgelopen zomer toch: Walen stemden op politici die het begrotingstekort op orde willen brengen, meer ruimte willen voor ondernemers en de sociale zekerheid willen versoberen. Omgekeerd won De Wever krediet bij Franstaligen door vast te houden aan het voortgezet buitensluiten ([cordon sanitaire](#)) tegen Vlaams Belang.

De beredenering lijkt als volgt: een twee derde meerderheid voor staats hervorming zoals N-VA dat wil is onhaalbaar, maar België sociaaleconomisch omvormen kan nu eindelijk wel. Daar profiteert Vlaanderen ook van. Daarvoor moet N-VA nu twee termijnen federaal regeren. Deed De Wever dit niet, dan was hij zijn leven lang beroeps-politicus geweest zonder iets na te laten.

Pieter de Jonge is historicus en publicist.

WYNIA'S WEEK

Bart De Wever eindelijk premier: meer Bolkestein dan Wilders

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, **ook in het nieuwe jaar 2025**? Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!